

Bc. Jana KOHOUTOVÁ, „Tak nejlépe uctíme památku předků.“ Venkovská usedlost „U Táborů“ a obec Čepřovice ve světle pramenů a literatury. Diplomová práce, Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2022, 190 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Jana Kohoutová si pro ztvárnění své diplomové práce vytyčila nesnadný úkol – na příkladu vlastní rodiny doložit vzájemné prolínání „velkých“ a „malých“ dějin. Po vzoru knihy prof. Josefa Petráně „Dějiny českého venkova v příběhu Ouběnic“ se snažila na pozadí českých dějin doložit minulost jihočeské vesnice (Čepřovic), jejích obyvatel i členů vlastní rodiny. Nad rámec sentimentálně pojaté „vlastivědné romance“ si přibrala na pomoc množství přínosných metod: mikrohistorii, každodennost, historickou demografii, genealogii a „oral history.“ Úvod své práce věnovala objasnění podstaty zvolené metodologie i charakteristice pramenů, které při studiu dějin jedné vesnice (Čepřovic) přicházely do úvahy. Zcela logicky všechny zmiňované metodické přístupy nevyužila stejnou měrou. Například při hledání vlastních kořenů se jí osvědčila genealogie; naproti tomu historická demografie se ukázala být slepou uličkou, neboť v případě jedné rodiny není možné dospět k reprezentativnímu vzorku, který by bylo vhodné kvantitativně vyhodnotit. Při psaní své diplomové práce autorka vycházela z výzkumné koncepce, která jí dávala možnost postupného hledání a nacházení optimálních cest poznání.

Při charakteristice pramenné základny Jana Kohoutová nesklozila pouze k přebírání poznatků z literatury, ale snažila se tlumočit vlastní poznatky a zkušenosti, ke kterým dospěla na základě systematického studia archivních pramenů. Úvodní charakteristika dějin obce má samozřejmě kompilativní charakter, neboť vznikla na základě dostupné regionální literatury. Vzhledem k tomu, že Jana Kohoutová si kromě historie za svůj druhý obor studia zvolila český jazyk a literaturu, v její diplomové práci nechybí připomínka místních pověstí, a to především na dokreslení nejstaršího dějinného období. Ostatně, pověstem se ve své knize nebránil ani prof. Josef Petráň. Ve vztahu k dějinám místní správy je třeba ocenit mapky, které na základě podkladů Jany Kohoutové vytvořil V. Černý. Ve vztahu k období středověku nelze přehlédnout ani erby všech rodů, v jejichž držení byla ves Čepřovice. Nehledě na určitou popisnost, v případě autorky je třeba ocenit cílevědomé naplňování vytýčené koncepce psaní dějin obce.

Jana Kohoutová si byla plně vědoma toho, že v rámci své diplomové práce nemůže obsáhnout všechna témata, ve kterých se odráží lokální vývoj. Od druhé poloviny 19. století tedy svoji

pozornost soustředila na vybrané aspekty sociálních dějin, konkrétní témata: např. školství, kriminalita, válečné oběti, představitelé obce, kolektivizace a vznik JZD. Autorka chápala vzájemnou provázanost sociálního a hospodářského vývoje Čepřovic, tudíž velký důraz kladla na informace získané prostřednictvím studia urbářů a katastrů. Její diplomová práce obsahuje přehledné tabulky dokládající vývoj počtu domů, hospodářů. Například na základě berní ruly (1654) z hlediska sociální struktury místních hospodářů pečlivě uvedla počty chovaných zvířat. Na dokreslení místní situace byla s pomocí stabilního katastru (1837) vytvořena i mapa obce.

Hlavní část práce je věnována usedlosti „U Táborů“. Na jejím příkladě se Jana Kohoutová pokusila detailněji přiblížit každodenní selský život, a to nejenom v kontextu dějin obce (Čepřovic), ale i celé země. Posloupnost majitelů byla vhodně doplněna genealogickými schématy. Přestože grafickou podobu jim dal V. Černý, podklady pro jejich vytvoření mu na základě vlastního studia matriční evidence poskytla autorka diplomové práce. Bez systematického a časově náročného pramenného výzkumu by nikdy nemohly vzniknout. Jana Kohoutová se snažila s pomocí historicko-demografické literatury ověřit, zda demografické události prokazatelné u jejích předků odpovídají obecným poznatkům zveřejněným v literatuře. Tato část diplomové práce je doplněna o pěkně zpracované tabulky a grafy. O cílevědomém přístupu diplomantky svědčí i pečlivě přepsané rozhovory (uplatnění metody „oral history“), které jsou umístěny v samotném závěru práce; jejich zvukové záznamy současně tvoří přílohu.

Předložená diplomová práce je dobře čtivá, plně odpovídá požadavkům na kvalifikační práci, a to nejenom z obsahového, ale i z formálního hlediska. Nehledě na epidemiologickou situaci (covid 19), období těhotenství či mateřské dovolené, Jana Kohoutová pravidelně konzultovala a zodpovědně prováděla výzkum, a to plně v souladu s pokyny školitele. Na rozdíl od jiných studentů, kteří inklinují k lokálním dějinám, nesklouzla k pouhému převyprávění nahodilého výběru z obecní kroniky. Předepsaný počet znaků (144 000) byl v případě její diplomové práce dokonce překročen více jak dvojnásobnou měrou (296 077).

Vzhledem ke všem uvedeným okolnostem předloženou diplomovou práci Bc. Jany Kohoutové doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm VÝBORNĚ.

V Třeboni 16. ledna. 2022

doc. PhDr. Josef Grulich, Ph.D.